

zins van Gods Woord afwijkende Protestantse Kerk van Indonesië en zich wensende aan te sluiten bij en reeds samenwerken met de valse oecumenische instanties als de Wereldraad van Kerken en de met haar verbonden organisaties.

C. overwegende

a. dat het onder B genoemde betekent, dat deze kerken van de belijdenis waarop ze staan, metterdaad zijn afgeweken en voorts deze belijdenis al meer blijken te gaan verloochenen;

b. dat derhalve zij zelf de oorzaak zijn, waardoor onze kerken en haar leden in Indonesië van de Heere geroepen zijn en opgeroepen worden geen kerkelijke gemeenschap met deze kerken te onderhouden;

c. dat onze kerken derhalve ook niet voor de Heere verantwoord zijn om haar naar Indonesië vertrekkende leden attestaties mee te geven, gericht aan deze gebonden kerken, die in genoemde Synode van Soerabaja vertegenwoordigd waren.

D. besluit

a. aan de verzoeken van de Synode van Soerabaja niet te voldoen;

b. van dit besluit mededeling te doen aan de zich noemende Gereformeerde kerk van Soerabaja, als adres van de kerken, in de Synode van Soerabaja vertegenwoordigd, aan de classis Appingedam en de Gereformeerde kerken van Djakarta en Semarang.

REISATTESTATIES VOOR MILITAIRES.

Oud. Haitsma rapporteerde hierna over het afgeven van reisattestaties aan militairen. De kerk te Den Helder had medegedeeld grote bezwaren te hebben tegen reisattestaties en stelde voor om voor hen, die bij de Marine zijn, gewone attestaties af te geven.

De commissie stelde voor om het besluit van Groningen 1946 met betrekking tot het afgeven van reisattestaties in te trekken.

VERHOUDING TOT DE KERKEN OP OOST-SOEMBA.

De Synode heeft Maandagavond de verhouding tot de kerken op Oost-Soemba behandeld. Met op een algemeen stemmen werd het voorstel van commissie-3 aanvaard, dat de kerken op Oost-Soemba worden erkend als zusterkerken. Voor het onderhouden van nauw contact met deze kerken wordt geen regeling der bestaande verhouding door de Generale Synode noodzakelijk geacht, aangezien dit kan geschieden door de kerk van Zwolle als zendende kerk en de met haar samenwerkende kerken.

DE ZAAK DS W. G. F. VAN HERWIJNEN.

Vervolgens kwam aan de orde het rapport van commissie-2 inzake de kwestie ds W. G. F. van Herwijnen. Het gaat in deze zaak om de kerkelijke positie van ds W. G. F. van Herwijnen (die destijds vóór de „vrijmaking“ is geschorst en afgezet) en van het overblijfsel der kerk te Rilland-Bath, waar ds van Herwijnen destijds predikant was.

De zaak heeft reeds een lange kerkelijke procedure en heeft ook gaand op de Generale Synode van Amersfoort. Daar is besloten de classis Zeeland te verzoeken de kerkelijke positie van het overblijfsel der kerk te Rilland-Bath en van ds van Herwijnen in goed overleg met deze te willen regelen, of zo zij daartoe niet kon besluiten, alsnog tegen het besluit der classis Noord-Brabant en Limburg van 21 Nov. 1945, „dat de kerkelijke positie van het overblijfsel der kerk te Rilland-Bath nadere regeling behoeft en ds van Herwijnen, wijl ten onrechte geschorst en afgezet, wederom als dienaar des Woords behoort te worden ontvangen bij deze classis“, bij de Part. Synode van het Zuiden haar bezwaren wel omschreven en goed geformuleerd in te dienen.

De classis Zeeland heeft naar aanleiding van dit besluit der Generale Synode van Amersfoort bij deze Synode een bezwaarschrift ingediend, waarin zij mededeelt aan het verzoek der Generale Synode niet te zullen voldoen, daar zij zulks in strijd acht met art. 30 K.O.

Voorts verzoekt de classis Zeeland de Synode-Kampen uit te spreken, dat de Part. Synode van het Zuiden deze

zaak ten onrechte aan zich heeft getrokken.

De commissie was van oordeel, dat deze zaak langs ordelijke weg op de Particuliere Synode was gekomen; daarom mocht deze vergadering ook een besluit nemen over deze kwestie. Voorts meende de commissie, dat de Generale Synode van Amersfoort in deze niets aan zich heeft getrokken (zulks was n.l. de gedachtegang van de classis Zeeland) maar zich heeft beperkt tot een verzoek aan deze classis.

Daarom dan ook betreurde de commissie het, dat deze classis zonder nadere argumentering niet aan genoemd verzoek heeft willen voldoen; zij adviseerde nu de Synode te persisteren bij het verzoek van de Generale Synode van Amersfoort, dat Zeeland de positie van het overblijfsel van de kerk van Rilland-Bath en in verband hiermee die van ds van Herwijnen in goed overleg met deze zou willen regelen.

Ds ten Hove gaf als zijn mening, dat het hier ging over de vraag, of de competentie in deze kwestie bij Zeeland dan wel bij de Part. Synode van het Zuiden lag. Het eerste had Zeeland altijd volgehouden, terwijl ook Brabant en Limburg aanvankelijk in deze lijn gingen.

Naar sprekers mening behoorde Rilland-Bath tot Zeeland. Daarom moest niet worden gezegd, dat zulk een mening op formalisme berustte, zoals het rapport dit deed voorkomen. Sommigen keurden de daden van Zeeland sterk af, maar waarom beriep men ds van Herwijnen dan elders niet, als men hem toch erkende? Om deze en andere redenen kon hij het rapport onmogelijk onderschrijven.

Naar het oordeel van ds Lok had de commissie het zich moeilijk gemaakt, omdat zij inging op de historische achtergronden, terwijl alleen diende gehandeld te worden over de bevoegdheid van Amersfoort in deze. Deze Synode heeft meer gedaan dan noodzakelijk was, want haar was door geen enkele kerk gevraagd een verzoek te doen van zulk een aard als zij gedaan heeft. Deze Synode had alleen moeten oordelen over de bevoegdheid van de Part. Synode van het Zuiden in deze kwestie.

Terecht zou kunnen gezegd worden, dat zijn spreken op formalisme gegrond was, maar de zaak was nu eenmaal in formele banen geleid. Dat kon hij ook niet helpen.

Hij bestreed, dat deze kwestie langs ordelijke weg op de Part. Synode van het Zuiden was gekomen om de doodeenvoudige reden, dat deze zaak in de mindere vergadering nog niet was afgehandeld.

Ds Schilder vond, dat het rapport maar magertjes was waar het over de kwestie zelf sprak, n.l. of Amersfoort mocht doen, wat zij gedaan heeft.

Voor de rapporteur was het een verdriet om deze aangelegenheid zo te moeten behandelen als de stukken van hem eisten. Het „fijne puntje“ werd omzeild met allerlei formalistische argumenten. Hij vermeldde, dat de bewuste predikant in Helpman had gepreekt; iets, waartegen Zeeland nooit een protest had aangeleekend. Daaruit bleek wel, dat Zeeland de schorsingsgronden niet ernstig nam. Aan deze man moest nu eindelijk eens recht geschieden. Het was niet minder dan vernorsing van kostelijke Synodetijd alle mogelijke formalistische aangelegenheden te moeten bespreken, terwijl gezwegen werd over de al of niet erkenning van ds van Herwijnen.

Bij het nagaan van de historische situatie moest hij constateren, dat er fouten waren gemaakt en door Zeeland en door van Herwijnen. Maar dat gebeurde in het begin der vrijmaking wel vaker, en daarover is niemand gevallen. Amersfoort had nu het appél afwijzend, een verzoek gedaan om licht te brengen. Zulk een verzoek ging volgens sommigen te ver. Maar als het zo werd in de kerken, zou het er wel wat benauwd worden. „Er hing een dominee in de lucht. Dat feit moest tot een oplossing worden gebracht“. Met grote klem vroeg spreker constaterend, dat er veel donkerte in deze aangelegenheid was: is het teveel, dat een Synode enkel en alleen maar vraagt, licht in de duister-

nis te brengen?

Ds Telder richtte waarschuwend woorden tot de vergadering. Een Synode was er ook om de Synodeleden soms hun consciëntie eens te laten ontlasten. Ook hij wilde van die gelegenheid gebruik maken. De jurisdictie moest nu eindelijk eens doorbroken worden opdat men uit de modder kwam. Het rapport was zwak omdat het ergste werd verzweigd. Ds van Herwijnen werd ten onrechte vervolgd, waaraan ook enkele Synodeleden schuldig stonden. Destijds hadden de Joden Jezus met een goed kerkrecht aan het kruis geslagen. Ds van Herwijnen werd met Gereformeerd Kerkrecht vervolgd. Dit zou door God worden bezocht.

Prof. Schilder preeste de Synode van Amersfoort om haar voorzichtigheid. Zij vroeg Zeeland alleen: „Laat deze zaak niet zitten“. Hij vond het jammer dat men deze hele kwestie moest beleven. De ellende was, dat men zich niet hield aan wat was besloten. Aan de andere kant begreep hij ook weer niet, waarom ds van Herwijnen niet op de smeebede van Zeeland was ingegaan om te komen praten. Verder sprak hij de hoop uit, dat er nooit een kerk zou ontstaan van een bepaalde „geest“, maar één van de Heilige Geest. Daarom behoeft niemand op dezelfde wijze te denken en te preken als spr. Ook ds van Herwijnen niet. Indien iemand met spreker de Drie Formulieren wilde onderschrijven, dan wilde hij deze, hoe en wat hij ook was, altijd aanvaarden.

Ds Lok meende, dat indien de Synode nu tot een ongevraagd verzoek zou besluiten, zij daarmee het recht kreeg datzelfde in elke appelzaak te mogen doen. Dat zou wat moois worden!

De rapporteur gaf toe, dat ds van Herwijnen door de classis Zeeland was genodigd tot een gesprek. Maar als „mijnheer“ en niet als dominee. Daarom gaf hij ds van Herwijnen groot gelijk, dat hij als zodanig niet wilde komen.

In de Dinsdagavondzitting werden aan de leden der Synode ten aanzien van deze zaak door de commissie gewijzigde conclusies aangeboden. In deze conclusies wordt uitgesproken, ten eerste, dat de bezwaren van de classis Zeeland en de classis Stadskanaal tegen de handelwijze van Amersfoort ongegrond zijn. Ten tweede, dat het ernstige afkeuring verdient, dat de classis Zeeland zonder nadere gegronde argumentering uit Schrift en belijdenis niet aan het toen gedane verzoek heeft voldaan. Ten derde, dat er voor de Generale Synode geen reden is om de in deze gedane uitspraak van Amersfoort te herzien. Deze werden aangenomen.

GEEST. VERZORGING MILITAIRES.

Namens commissie-4 rapporteerde ds W. de Graaff over de geestelijke verzorging der militairen.

In de discussie kwam ook ter sprake de positie van de vrijgemaakte Geref. legerpredikanten. Er gingen verscheidene stemmen op om de gelden, die oorspronkelijk bestemd waren voor de geestelijke verzorging van de militairen in Indonesië, thans te verdelen onder de garnizoenskerken. De Synode besloot uiteindelijk de resterende gelden te bestemmen voor de arbeid onder de militairen op Nieuw-Guinea, voor de kleine garnizoenskerken en voor de arbeid der legerpredikanten.

GREIJDANUS—KRUIJTHOFFONDS.

Hoogleraren van de Theologische Hogeschool van „De Gereformeerde Kerken in Nederland“, Broederweg 15 te Kampen, roepen bij deze gegadigden op voor een studiebeurs, te verlenen uit bovengenoemd fonds.

In aanmerking komen zij, die studeren aan de genoemde Hogeschool en zich voorbereiden, hetzij voor het candidaats-, hetzij voor het doctoraal examen.

Brieven met volledige inlichtingen, ook omtrent de financiële omstandigheden van de aanvrager, met het oog waarop het aanslagbiljet van de inkomstenbelasting van de aanvrager of diens ouders bij de aanvraag moet worden gevoegd, dienen ingezonden te worden tot uiterlijk 10 November a.s. bij Prof. B. Holwerda, Vloedijk 112, Kampen.

Verloofd:

ITA BIJLSMA
en
PIET EIGENRAAM.

Rotterdam, Bree 184.
Amersfoort, v. Effenlaan 17.
Receptie: 27 October 1951, van
3—4.30 uur n.m. te Rotterdam,
Bree 184.

Tinnen en Verzilverde
AVONDMAALSTELLEN

verkrijgbaar - Vraagt prijs

Firma KROONENBERG
Westzijde - ZAANDAM

Redactie-commissie van te verschijnen letterkundig tijdschrift
vraagt copy voor het eerste
No. en het Kerstnummer. Corr.-
adres: M. J. ROORDA, Gerard
Terborchstr. 6, Leeuwarden.

Boekbinderij VAN KUIJK

Voor al Uw Bindwerk.

Reformatie f 3.75

Catechismus f 2.35

Alle toezendingen onder
rembours.

Zalmstraat 1 - Scheveningen

TE KOOP AANGEBODEN:

Keil u Delitzsch, Kommentar
zu Alten Testament, 15 dln,
compleet, voor f 250.—
Zahn, Kommentar zu N. Test.,
19 dln, voor f 120.—
Franco toezending, vrij zicht.
Br. onder No. 534, Bur. „De
Reformatie“ te Goes.

KENT U REEDS

Zangers en Speellieden

van G. W. L. MILO?

Gereformeerde Scheurkalender 1952

Onder Redactie van Ds W. SCHEELE.

Ter voorkoming van misverstand en teleurstelling

wijzen wij er op, dat er

slechts één Geref. Scheurkalender

wordt uitgegeven en dat deze

Geref. Scheurkalender in Arnhem verschijnt.

De prijs bedraagt f 1.90.

Als dagboek, gebonden in geheel linnen band, met goud-
opdruk f 3.—

Medewerkers aan de Kalender voor 1952 zijn de predikanten:
W. Boessenkool, A. Bos, L. Doekes, G. van Dooren, L. J.
Goris, J. F. Hey, Th. Hoff, G. Th. Koopman, W. Scheele, J. P.
v. d. Stoel Jr., J. Waagmeester en I. de Wolff.

Ontwerp Schildplaat: J. Pander.

Voor elke dag van het jaar 1952 een Schriftverdenking.

Bestelt nog heden een exemplaar bij één van onze corres-
pondenten, bij Uw boekhandel of aan

DE KALENDERCOMMISSIE,
De Wetstraat 13 - ARNHEM.

ZOJUIST VERSCHENEN:

OM UWENTWIL GETROOST

DRIE PREDIKATIËN van PROF. B. HOLWERDA

Deze predikatiën handelen over de volgende stoffen:

„HEERE, GIJ DOORGROND EN KENT MIJ...“, Psalm 139.

„ECONOMIE IN DE HOPE DES EEUWIGEN LEVENS...“,

Lucas 16:1—12.

„CHRISTUS' EVANGELIE OMTRENT DE ANTICHRIST...“,

2 Thess. 2:6—12.

Wij voldoen met deze uitgave aan het verzoek, dat van ver-
schillende zijden tot ons kwam, om deze preken in druk te
brengen. De prijs is f 1.50.

Ingensaid in stevige omslag en verkrijgbaar bij de boekhandel
of bij de Uitgevers:

Oosterbaan & Le Cointre N.V. te Goes — Gironr 36000